

ЛЕКЦІЯ 6. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА СУДДІВСТВО ЗМАГАНЬ З БАСКЕТБОЛУ

План

- 6.1 Обов'язки суддів.
- 6.2 Суддя, гравець, порушення.
- 6.3 Жести суддів.

Основні терміни і поняття: судді, обов'язки, гравець, порушення, жести, зарахування влучення, віднесені до годинників, види порушень, показ фолу секретарському столу, протокол змагань з баскетболу

У баскетбол грають дві команди, у кожній по п'ять гравців. Мета кожної команди закинути м'яч у кошик суперника, перешкодити іншій команді оволодіти м'ячем та закинути його в кошик.

Кошик: свій/суперників

Кошик, який команда атакує, є кошиком суперника, а кошик, який та ж команда захищає, є власним кошиком команди.

Переміщення м'яча

М'яч можна передавати, кидати, відбивати, котити або вести в будь-якому напрямку за умови дотримання положень відповідних статей.

Переможець гри

Переможцем гри стає команда, яка після закінчення ігрового часу четвертого періоду або, при необхідності, додаткового періоду набрала більшу кількість очок.

6.1 Обов'язки суддів

Гру проводять старший суддя і суддя, а також їх помічники: секундометрист, секретар для ведення протоколу (додаток Б) і оператор 30 - секундного часу.

Старший суддя зобов'язаний перевірити і схвалити все обладнання, включаючи сигнальні пристрої, що буде використане арбітрами та їх помічниками.

Старший суддя підкидає м'яч в центрі на початку гри. Він вирішує, зараховувати чи потрапляння у кошик, якщо думки суддів з цього приводу розходяться. У разі необхідності він має право припинити гру. Він приймає рішення з питань, за якими секретар і секундометрист не прийшли до єдиної думки.

В кінці кожної половини гри і кожного додаткового періоду, чи в будь-який час, яке він вважає необхідним, старший суддя повинен уважно перевірити протоколи та затвердити їх, а також підтвердити, що залишився до кінця гри час.

Старший суддя має право приймати рішення з усіх питань, спеціально не обумовленим правилами гри.

Судді зобов'язані проводити гру відповідно до правил. Під цим мається на увазі:

Ø введення м'яча у гру;

Ø визначення моменту, коли м'яч стає «мертвим»;

Ø надання хвилинної перерви;

Ø дозвіл виходу запасних гравців на майданчик;

Ø передачі м'яча гравцеві для вкидання з-за меж майданчика, як це передбачено правилами.

Судді зобов'язані дати свисток і одночасно показати жест на зупинку годин, супроводжуючи це всіма сигналами, необхідними для того, щоб їх рішення було ясним.

Судді не повинні давати свисток після попадання м'яча в кошик з гри або зі штрафного кидка, але зобов'язані ясно показати, що м'яч зарахований з використанням жестів.

Судді мають право приймати рішення з усіх порушень правил, як всередині, так і за межами обмежувальних ліній. Вони отримують це право за 20 хвилин до гри і до закінчення ігрового часу, який визначається старшим суддею.

Коли звершено персональний фол, суддя повинен дати свисток і одночасно подати сигнал, щоб був відключений годинник. Потім він повинен показати порушнику, що був зроблений фол, характер порушення і, якщо необхідно, номер гравця. Порушник повинен прийняти це підняттям руки. Потім суддя повинен встати таким чином, щоб його міг добре бачити секретар, і показати жестом номер порушника, характер порушення і призначене покарання.

Судді зобов'язані також карати за неспортивну поведінку будь-якого гравця, тренера, помічника тренера, запасних гравців та осіб, які супроводжують команду. В особливо серйозних випадках порушення норм суддя повинен дискваліфікувати порушника. Якщо тренер, помічник тренера, запасний гравець, або особа, яка супроводжує команду, дискваліфіковані, то вони також повинні покинути свої місця біля ігрового майданчика.

6.2 Суддя, гравець, порушення

Порушенням називається недотримання правил, покаранням за яке є втрата м'яча.

Фол - це порушення правил в результаті персонального контакту з суперником, або необережного поводження, яке записується порушнику відповідно до правил.

Гравці не повинні нехтувати вказівками суддів або дозволяти собі неспортивну поведінку:

- а) нешанобливо звертатися до судді або стосуватися його;
- б) лихословити і дозволяти собі образливі жести;
- в) перешкоджати огляду, розмахуючи руками;
- г) затримувати гру, перешкоджаючи швидкому вкиданню м'яча;
- д) не піднімати належним чином руку, коли йому оголошують фол;
- е) змінювати свій ігровий номер, не попередивши про це секретаря і старшого суддю;
- ж) виходити на ігровий майданчик на заміну, не попередивши про це секретаря або суддю;
- з) хапатися за кільце; гравець, який порушив це правило, повинен бути покараний технічним фолом.

Персональний фол - це помилка гравця, яка виникає при контакті з суперником, незалежно від того, знаходиться він в грі.

Гравець не повинен блокувати, тримати, штовхати, перешкоджати пересуванню противника, розставляючи руки, підставляючи стегна або коліна, ставити підніжки, а також застосовувати грубу тактику.

6.3 Жести суддів

Жести, наведені в даних Правилах, є єдиними офіційними жестами. Вони повинні використовуватися всіма суддями в усіх іграх. Важливо, щоб судді-секретарі також були знайомі з цими жестами.

I. ЗАРАХУВАННЯ ВЛУЧЕННЯ

<p>1 одне очко</p> <p>Один палець, опустити кисть</p>	<p>2 два очка</p> <p>Два пальці, опустити кисть</p>	<p>3 спроба трьохочкового кидка</p> <p>Три пальці розпрямлені на одній руці</p>	<p>4 влучний трьохочковий кидок</p> <p>Три пальці розпрямлені на обох руках</p>	<p>5 скасування влучення або ігрової дії</p> <p>Одноразове розведення і зведення рук на грудях</p>
--	--	--	--	---

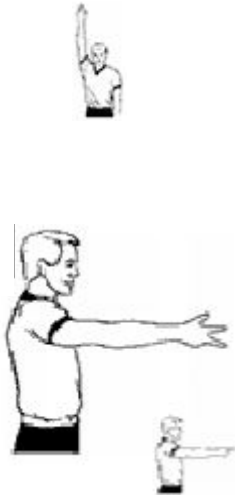
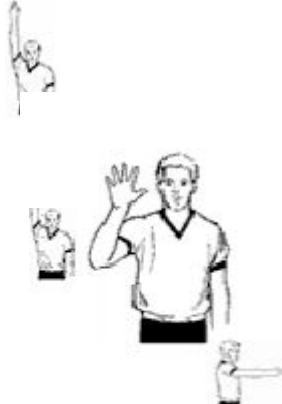

II. ВІДНЕСЕНІ ДО ГОДИННИКІВ

<p>6 зупинка годин при порушенні, або години не вмикати</p> <p>(одночасно зі свистком) Відкрита долоня</p>	<p>7 зупинка годин при фолі</p> <p>(одночасно зі свистком) Одна долоня стиснута в кулак, а інша спрямована на талію винного</p>	<p>8 увімкнуті годинник</p> <p>Рвучкий помах рукою</p>	<p>9 новий відлік 24 або 14 секунд</p> <p>Обертання долонею з розпрямленим указівним пальцем</p>
--	--	---	--

III. АДМІНІСТРАТИВНІ

<p>10 заміна</p> <p>(одночасно із свистком) Схрещені руки, зігнути в ліктях</p>	<p>11 запрошення на ігровий майданчик</p> <p>Помах відкритою долонею до тіла</p>	<p>12 ТАЙМ-АУТ (одночасно із свистком)</p> <p>Долоня і указівний палець утворюють літеру Т</p>	<p>13 зв'язок між судьями і судьями-секретарями</p> <p>Великий палець угору</p>	<p>14 видимий відлік (п'ять або вісім секунд)</p> <p>Відлік пальцями</p>
--	---	---	--	---

IV. ВИДИ ПОРУШЕНЬ

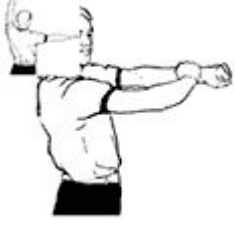
<p>15 пробіжка</p> <p>Обертання кулаками</p>	<p>16 неправильне ведення: подвійне ведення</p> <p>Рух долонями вгору-вниз</p>	<p>17 неправильне ведення: пронесення м'яча</p> <p>Напівоберт рукою вперед</p>	<p>18 три секунди</p> <p>Витягнута вперед рука з трьома пальцями</p>
<p>19 п'ять секунд</p> <p>Показ п'яти пальців</p>	<p>20 вісім секунд</p> <p>Показ восьми пальців</p>	<p>21 двадцять чотири секунди</p> <p>Торкання плеча пальцями</p>	<p>22 м'яч, повернений у тилову зону</p> <p>Маховий рух рукою з указівним пальцем</p>
<p>23 навмисна гра ногою</p> <p>Показ пальцем на ногу</p>	<p>24 м'яч за межами майданчика та/або напрямком вкидання</p> <p>Рука з указівним пальцем паралельно бічній лінії</p>	<p>25 ситуація спірного м'яча / спірного кидка</p> <p>Підняті вгору великі пальці рук з подальшим показом напрямку вкидання</p>	

V. ПОКАЗ ФОЛУ СЕКРЕТАРСЬКОМУ СТОЛУ (3 етапи)

Етап 1 – НОМЕР ГРАВЦЯ

<p>26 Номер № 4</p> 	<p>27 Номер № 5</p> 	<p>28 Номер № 6</p> 	<p>29 Номер № 7</p>
<p>30 Номер № 8</p> 	<p>31 Номер № 9</p> 	<p>32 Номер № 10</p> 	<p>33 Номер № 11</p>
<p>34 Номер № 12</p> 	<p>35 Номер № 13</p> 	<p>36 Номер № 14</p> 	<p>37 Номер № 15</p>

Етап 2 – ВИД ФОЛУ

<p>38 неправильна гра руками</p> <p>Удар по зап'ястю</p>	<p>39 блокування (в нападi або в захистi)</p> <p>Обидві руки на талії</p>	<p>40 надмірне розмахування ліктями</p> <p>Рух ліктем убiк</p>	<p>41 затримка</p> <p>Перехват зап'ястя, руки вниз</p>
--	---	---	--

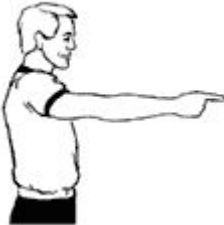
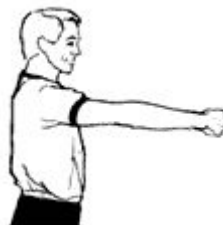
<p>42 поштовх або зіткнення, гравець без м'яча</p> <p>Імітація поштовху</p>	<p>43 зіткнення, гравець з м'ячем</p> <p>Удар кулаком у відкриту долоню</p>	<p>44 фол команди, яка контролює м'яч</p> <p>Указати кулаком у бік кошика команди, яка завинила</p>	<p>45 обопільний фол</p> <p>Махові рухи кулаками</p>
---	---	--	--

<p>46 технічний фол</p> <p>Дві відкриті долоні утворюють літеру T</p>	<p>47 неспортивний фол</p> <p>Перехват зап'ястя над головою</p>	<p>48 фол з дискваліфікацією</p> <p>Підняті вгору кулаки</p>
--	--	---

Етап 3 – КІЛЬКІСТЬ ПРИЗНАЧЕНИХ ШТРАФНИХ КИДКІВ

<p>49 один штрафний кидок</p> <p>Підняти вгору один палець</p>	<p>50 два штрафних кидки</p> <p>Підняти вгору два пальці</p>	<p>51 три штрафних кидки</p> <p>Підняти вгору три пальці</p>
--	--	--

АБО - НАПРЯМ ГРИ

<p>52 після фолу без штрафних кидків</p> <p>Рука з указівним пальцем паралельно бічній лінії</p>	<p>53 після фолу команди, яка контролює м'яч</p> <p>Долоня стиснута в кулак, рука паралельна бічній лінії</p>
--	---

VI. ВИКОНАННЯ ШТРАФНИХ КИДКІВ (2 етапи)

Етап 1 – УСЕРЕДИНІ ОБМЕЖЕНОЇ ЗОНИ

<p>54 один штрафний кидок</p> <p>Один палець, рука горизонтально</p>	<p>55 два штрафних кидки</p> <p>Два пальці, рука горизонтально</p>	<p>56 три штрафних кидки</p> <p>Три пальці, рука горизонтально</p>
---	---	---

Етап 2 – ПОЗА ОБМЕЖЕНОЮ ЗОНОЮ

<p>57 один штрафний кидок</p> <p>Указівний палець</p>	<p>58 два штрафних кидки</p> <p>Пальці разом на обох руках</p>	<p>59 три штрафних кидки</p> <p>Три пальці на кожній руці</p>
---	--	---

ПРОТОКОЛ
змагань з баскетболу

Команда А _____

Команда Б _____

Змагання: _____ Дата: _____ Час _____ Гол.суддя: _____																
Гра № _____ Місце _____						Суддя: _____										
Команда А						Зміна рахунку										
Тайм-аут			Командні фоли			А	Б	А	Б	А	Б					
1	2	I	1	2	3	4	5	6	7	1	1	44	44	87	87	
Тайм-аут			Командні фоли			2	2	45	45	88	88					
3	4	II	1	2	3	4	5	6	7	3	3	46	46	89	89	
			Додатковий період			4	4	47	47	90	90					
						5	5	48	48	91	91					
						6	6	49	49	92	92					
						7	7	50	50	93	93					
№ з/п	Прізвище гравців	№	Фоли					8	8	51	51	94	94			
			1	2	3	4	5	9	9	52	52	95	95			
1								10	10	53	53	96	96			
2								11	11	54	54	97	97			
3								12	12	55	55	98	98			
4								13	13	56	56	99	99			
5								14	14	57	57	100	100			
6								15	15	58	58	101	101			
7								16	16	59	59	102	102			
8								17	17	60	60	103	103			
9								18	18	61	61	104	104			
10								19	19	62	62	105	105			
11								20	20	63	63	106	106			
Тренер:						21	21	64	64	107	107					
						22	22	65	65	108	108					
Команда Б						Зміна рахунку										
Тайм-аут			Командні фоли			А	Б	А	Б	А	Б					
1	2	I	1	2	3	4	5	6	7	23	23	66	66	109	109	
Тайм-аут			Командні фоли			24	24	67	67	110	110					
3	4	II	1	2	3	4	5	6	7	25	25	68	68	111	111	
			Додатковий період			26	26	69	69	112	112					
						27	27	70	70	113	113					
						28	28	71	71	114	114					
						29	29	72	72	115	115					
№ п/п	Прізвище гравців	№	Фоли					30	30	73	73	116	116			
			1	2	3	4	5	31	31	74	74	117	117			
1								32	32	75	75	118	118			
2								33	33	76	76	119	119			
3								34	34	77	77	120	120			
4								35	35	78	78	121	121			
5								36	36	79	79	122	122			
6								37	37	80	80	123	123			
7								38	38	81	81	124	124			
8								39	39	82	82	125	125			
9								40	40	83	83	126	126			
10								41	41	84	84	127	127			
11								42	42	85	85	128	128			
Тренер:						43	43	86	86	129	129					
						Рахунок:										
						Період: 1-А _____ Б _____ ; 2-А _____ Б _____			Фінальний рахунок: А _____ Б _____							
						Період: 3-А _____ Б _____ ; 3-А _____ Б _____			Команда переможць: _____							
						Додатковий період: А _____ Б _____			Гол. суддя: _____							
						Представник А: _____ / _____ / _____			Представник Б: _____ / _____ / _____							

Контрольні запитання:

1. Перелічіть обов'язки суддів.
2. Дайте визначення термінам: фол, персональний фол.
3. Перелічіть жести суддів.
4. Які жести віднесені до годинників?
5. Дайте визначення адміністративним жестам.
6. Назвіть види порушень.
7. Назвіть етапи показу фолу секретарському столу.
8. Назвіть етапи виконання штрафних кидків.

Рекомендована література

Основна:

1. Алексеев С.В. Олимпийское право: правовые основы олимпийского движения: учебник для вузов / Под ред. д.ю.н., проф., П.В. Крашенинникова. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 176 с.
2. Цапенко В.А. Подготовка судей в гандболе. Учебное пособие. / В.А.Цапенко, В.А. Петров, Д.Г. Сердюк, К.В. Цапенко. – Запорожье: ЗНУ, 2005. – 99 с.
3. Виноградов В.С. Методическое пособие для проведения региональных семинаров по подготовке и совершенствованию судей / В.С. Виноградов, А.В. Тимохин, К.С. Польшкин. – СПб.: ЗАО «Берега». – 2004 – 198 с.
4. Гусев К.Н. Спортивное право. Правовой статус спортсменов, тренеров, спортивных судей и иных специалистов в области физической культуры и спорта: учебное пособие / К.Н. Гусев, О.А. Шевченко. – М. : Проспект, 2009. – 243 с.
5. Гуцин С.Н. Судьями не рождаются / С.Н. Гуцин. – М.: Физкультура и спорт, 2003. – 125 с.
6. Зуев В.Н. Спортивный арбитр: учебное пособие / В.Н. Зуев. – М.: Советский спорт, 2004. – 380 с.
7. Спирин А.Н. Судейство: взгляд на проблему / А.Н. Спирин, А.Д. Будогосский. – М. : «Центр-«Футбольный арбитр», 2003.– 273 с.
8. Барчукова Г.В. Настольный теннис: учебное пособие / Г.В. Барчукова, А.Н. Мизин. - ТВТ: Дивизион, 2008. - 188 с.
9. Чернов С.И. Баскетбол. Подготовка судей: учебное пособие / С.И. Чернов. - Физическая культура, 2009. – 256 с.
10. Б.К. Хаитов Организация и судейство соревнований по баскетболу: учебное пособие. / Б.К. Хаитов, Ю.П. Дерганов, И.Ю. Воронин, А.В. Ежова. - Воронеж: Воронежская государственная лесотехническая академия, 2014. – 143 с.

11. Пискулин А.А. Легкая атлетика. Техника. Судейство. Методика преподавания: учебное пособие / [А.А. Пискулин](#). - ЕГУ, 2014. – 223 с.

12. Гандбол. Правила игры / под ред. А.Л. Гречина, С.В. Кота. - Минск: Изд-во Международ. федерации гандбола, 2002. – 80 с.

13. Гивер Н.Е. Организация и судейство соревнований по гандболу: метод. рек. / Н.Е. Гивер, М.Ф.Бура.-Гродно:ГрГУ, 2008. - 43с.

14. Цапенко В.А. Подготовка судей в гандболе. Учебное пособие для преподавателей физического воспитания и студентов высших учебных заведений. / В.А.Цапенко, В.А.Петров, Д.Г.Сердюк, С.В.Царенко. – Запорожье: ЗНУ, 2005. - 99с.

Додаткова:

1. Будогосский А.Д. Проблемы взаимоотношений судьи с участниками матча и ее взаимосвязь с качеством арбитража в футболе / А.Д. Будогосский // Теория и практика футбола. – 2004. – №1. – С. 16-20.

2. Зуев Н.В. Развитие наблюдательности у спортивного арбитра / Н.В. Зуев //Современные психолого-педагогические технологии в подготовке специалистов по физической культуре и спорту. – Москва-Белгород. – Ч. 1. – 2009. – 191 с.

3. Мельничук В.Г. Система подготовки арбитра / В.Г. Мельничук // Донецк: Футбол-Профи. - № 4. - 2007. - С. 42-47.

4. Методические рекомендации к изучению правил соревнований по гандболу для студентов факультета физического воспитания // Сост. Гусак А.Е., Кушнирюк С.Г. – Запорожье, ЗГУ, 1989. – 27 с.

5. Полиевский С.А. Критерии отбора и функциональной подготовки баскетбольного арбитра / С.А. Полиевский, Л.В Костинова, С.Д. Ерофеев, М.А.Давыдов // Теория и практика ФК. – № 11. – 2001. – С. 53-55.

6. Сборник инструкций для судей. – М. : РФС-КФА, 2005. – 130 с.

7. Мяконьков В.А. Профессионально важные качества арбитров и методики их изучения // В.А. Мяконьков, А.В. Николаев // Донецк: Футбол-Профи. - № 1. - 2006. - С. 54-59.